

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio II. Quænam sit propria quidditas peccati omiſſionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

formalis ut sic non producit à Deo, ut rectè probat argumentum, quamvis illa bonitas magis sit à Deo quam malitia, ex eo quod Deus intendat bonitatem actum, illam desideret, & ad illam moueat, non autem ad malitiam: Deus magis influit in bonitatem quam in malitiam non magis unam producendo immediate, sed magis intendendo unam quam aliam, & impellendo ad unam retrahendo ab altera. Ad probationem respondeo duas in actu meritorio esse formalitates, est enim supernaturalis, & est moraliter bonus: actus meritorius non producit à Deo formaliter ut est adequatè meritorius, quia non producit ut est formaliter bonus, sed producit ut est supernaturalis: manifestum est enim quod actus non est meritorius prout est à Deo. Ad hanc ergo propositionem, omne supernaturale producit à Deo: bonitas formalis actus supernaturalis ut sic est supernaturalis, ergo producit à Deo. Distinguo si sit producibile per veram actionem concedo, si producat per resultantiam nego. Satis enim est quod entitas supernaturalis cui formalitas illa identificatur producat per veram actionem à Deo.

Solutio
tertiæ.

Ad tertiam Resp. negando quod quicumque producit entitatem producit omnes formalitates quæ cum illa identificantur, quia illæ non identificantur entitati secundum totum quod dicunt in recto & in obliquo, sed tantum secundum rectum, formalitates enim habent causam non eam à qua est entitas absolute sumpta, sed entitas prout respiciens extrinsecum aliquid connotatum. Fateor autem aliquas formalitates à Deo esse, quia tunc formalitas est ab aliqua causa, quando entitas est ab ea prout respiciens extrinsecum connotatum, verbi gratia, duratio, vbicatio, paternitas, filiatio, similitudo sine dubio sunt à Deo. Quando autem entitas non est à Deo prout comparata cum extrinsecum connotato, tunc formalitates non sunt à Deo: actus malus non est à Deo prout difformis naturæ rationali & prout prohibitus, ergo formalitas illa malitiæ non est à Deo.

S. VI.

Reliquæ difficultates.

Prima obiectio.

Prima est quia, peccatum omissionis & commissionis sunt duæ species sub eodem genere mali moralis, sed si peccatum commissionis formaliter est positium, non potest fieri ut peccatum omissionis & omissionis sint duæ species mali moralis, quia ens & non ens non possunt esse sub eodem genere, ergo peccatum commissionis non est positium.

Secunda obiectio.

Secundo, malitia commissionis necessariò est aliquid priuatiuum si opponatur formaliter Præcepto imperanti aliquid positium, sed malitia omissionis opponitur formaliter Præcepto imperanti aliquid positium, opponitur enim Præcepto imperanti aliquid honestum, quod necessariò est positium. Confirmatur, nam malitia est difformitas cum recta ratione, illa difformitas est priuatio conformitatis, ergo malitia est priuatio conformitatis.

Tertia obiectio.

Tertiò, actus malus vel habet omnia quæ in genere moris habere debet, vel caret aliquo ex illis, si habet omnia: ergo est bonus si caret aliquo, ergo est solum carentia. Confirm. nam posita priuatione conformitatis moralis cum lege sublati aliis omnibus actus intelligitur esse malus, ergo illa est formalis ratio malitiæ.

Solutio
primæ obiectio.

Ad primam Resp. commissionem & omissionem esse duas species mali moralis sub eodem genere analogo non sub eodem genere uniuoco: non est autem absurdum dicere quod ens & non ens conueniunt in aliquo genere analogo ut constat ex metaphysica.

Quodlibet ens absolute ac physicè bonum est, respectu ac moraliter non est bonum: malitia moralis ut sic bona est bonitate physicà & transcendentali, non est bona moraliter & respectu.

Ad secundam Resp. Præceptum negatiuum cui soli opponitur peccatum commissionis, non imperare aliquid positium, sed aliquid pure negatiuum, & prohibere aliquid positium, alioqui esset Præceptum affirmatiuum: nego autem quolibet Præcepto imperari aliquid honestum formaliter, quamvis semper imperetur aliquid honestum fundamentaliter, quia Præceptum negatiuum nullam honestatem imperat, sed tantum prohibet aliquid inhonestum.

Ad confirmat. Resp. difformitatem cum Præcepto negatiuo & recta ratione aliquid prohibente non esse priuationem conformitatis positiuæ, sed esse positiuam repugnantiam cum negatione actus imperati, quia ut sæpe dixi, negationi non opponitur negatio, sed aliquid positium.

Ad tertiam Resp. actum malum non habere omnia quæ habere debet in genere moris, quia ille actus in genere moris debet non esse. Non ergo dicitur malus quod priuatur aliquo debito in genere moris, sed quod in genere moris habeat aliquid quod debet non habere, idè non est malus propter priuationem, sed propter carentiam priuationis, ut ex dictis patet.

SECTIO II.

Quenam sit propria quidditas peccati omissionis.

Dixi disputatione 3. quæst. 2. sect. ultima posse omissionem actus præcepti esse omnino liberam, etiam si nullum omnino adiunctum habeat actum voluntatis, quo positiuè dicat volo actum omittre, vel quo velit actum aliquem impossibilem cum actu præcepto. Potest verbi gratia, Petrus omittre sacrum in die festo, quin dicat volo omittre sacrum, vel ludere volo, quo tempore video mihi sacrum imperari; hoc enim est dari posse puram omissionem liberam, quod satis ni fallor eo loco probatum est. Nunc ergo superesse potest difficultas duplex primò, utrum & quomodo pura omisso sit peccatum: secundò quomodo actus iuncti omissioni sint peccata.

S. I.

An & quomodo pura omisso possit esse peccatum.

Dico primò, peccatum omissionis formaliter & essentialiter consistere in priuatione alicuius actus moraliter debiti.

Ratio est, quia in tantum aliquis peccat peccato commissionis in quantum violat obligationem Præcepti affirmatiui, sed hæc obligatio violatur formaliter per priuationem alicuius actus, ergo in tantum aliquis peccat peccato omissionis, in quantum habet priuationem alicuius actus. Quantumcunque igitur illa priuatio actus præcepti habeat adiunctos actus aliquos, vel internos, vel externos, dici tamen non potest quod illi pertineat ad formalem malitiam omissionis, quæ integra omnino est præscindendo ab omni actu, tum interno, tum externo.

Dixi tamen omissionem malam esse carentiam actus debiti, non dixi esse carentiam actus alicuius moraliter boni, quia ut aliquis non peccet omissione, non est necesse ut faciat actum virtutis, verbi gratia, ut aliquis satisfaciatur Præcepto ieiunij, vel audiendi sacri, non est opus ut ieiunet, vel audiat sacrum ex recta intentione, sed quamuis audiret sacrum ex vana gloria, vel ex alio fine moraliter malo, satisfaceret tamen præcepto audiendi sacrum, ut rectè docet

Sanchez.

Sanches lib. 1. *moralis operis cap. 14.* quia præcepta imperant duntaxat substantiam actus non autem modum eius, nisi modus ille pertineat ad rationem intrinsicam talis actus, sicut attentio est de ratione intrinseca orationis, & contritio est de ratione intrinseca confessionis: ideo qui præcipit orationem præcipit etiam attentionem, & qui præcipit confessionem, præcipit etiam contritionem: qui enim præfens est sacro & voluntariè distrahitur, non satisfacit præcepto, & qui confitetur sine dolore, non implet præceptum confessionis annuæ. Potest igitur aliquis obedire præcepto affirmatiuo per actum aliquem qui sit peccatum non quod peccatum illud possit esse actus ex præcepto debitus, quatenus peccatum est, sed tantum secundum substantiam actus, quatenus, verbi gratiâ, est auditio sacri, vel ieiunium, quibus per accidens est quod sint peccata, & contra legis intentionem.

Secunda conclusio. Dico secundò, potest dari peccatum omissionis sine vilo actu positivo quo voluntas velit explicitè ac directè omittere actum præceptum, vel quo velit aliquid impossibile cum actu præcepto. Sequitur omnino ex dictis tertia illa disputatione citata, si enim pura omisso actus imperati potest esse libera ut probabam ibi, certè nihil est dubium, quin possit esse moraliter mala, & verum peccatum quæ omnia peti ex eo loco possunt.

§. II.

An & quomodo actus iuncti cum omissione mala sint mali.

Status quasi- **Q**uamvis, ut dixi, non sit necesse ut omisso mala sit coniuncta cum vilo actu positivo voluntatis, semper tamen est coniuncta cum multis actibus tum internis tum externis de quibus triplex esse potest difficultas, primò an illi actus sint verè peccata distincta ab ipsa omissione, Secundò an sint peccata omissionis, an peccata commissionis, Tertiò an sint peccata tunc quando est omisso, an quando ponitur liberè causa ex qua illi sequuntur.

Prima ratio dubitandi. Ratio dubitandi est primò, quia si actus illi qui sunt iuncti cum omissione, & sunt impossibiles cum actu præcepto, essent peccata sequeretur illum qui sacrum omittit in die festo ut domi studeat aut ludat, tot committere peccata, quot habet occupationes eo tempore quo deberet audire sacrum: hoc autem absurdum est, alioqui teneremur in confessione illos omnes actus exponere, quia tenemur dicere numerum peccatorum. Sequeretur illum qui omitteret sacrum, ut daret se in viam, postea peccare in itinere si suadeat confessionem alicui è sociis, quod absurdum est: occupationes ergo illæ quæ sunt iunctæ cum omissione non sunt peccata.

Secunda ratio dubitandi. Secundò, illæ occupationes impossibiles cum actu præcepto, & iunctæ omissioni, vel sunt peccata omissionis, vel peccata commissionis, neutrum dici potest, non enim sunt peccata omissionis, cum sint actus positivi repugnantes rationi, neque peccata commissionis, quia formaliter repugnant præcepto affirmatiuo, & non habent malitiam nisi omissionis, alioqui semper ille qui faceret peccatum omissionis plura committeret peccata diuersæ speciei. Confirmatur, quia talis est semper malitia formalis, qualis est malitia obiectiua, sed malitia obiectiua est solum omisso, ergo & formalis.

Tertia ratio dubitandi. Tertiò, ipsa omisso quæ causatur per aliquem actum positivum, vel tunc tantum est peccatum quando ponitur liberè causa, ex qua illa postea sequitur, vel tunc quando est ipsa omisso, etiam si tunc non ponatur liberè. Verbi gratiâ, inebriatur aliquis præui-

Tom. I.

dens se omisurum postea sacrum, ille vel peccat tunc quando actu est omisso sacri, & hoc dici non potest, quia tunc omisso non est libera, cum ille sit ebrius qui omittit, vel peccat tunc quando dat causam omissioni, & hoc etiam dici non potest, alioqui non teneremur in confessione ipsam exponere omissionem, vel etiam actum externum peccati, non tenerer, verbi gratiâ, dicere occidi hominem, sed satis esset dicere, dedi venenum homini, disposui sclopetum ad eum occidendum, quia posita illa causâ, non fuit mihi liberum ut homo ille non moreretur. Imò propter homicidium nunquam incurreretur excommunicatio, quia illa non incurritur nisi propter actum externum qui sit peccatum, externum autem homicidium vix vnquam erit peccatum in se sed tantum in causa. Denique voluntarium in causa sufficit verè ad peccatum, omisso & commissio libera sunt in causa etiam si tunc non sint libera quando actu ponuntur, ergo tunc sunt peccata.

Conclusio bipartita. Dico primò, actus iuncti omissioni, cum præcepto impossibiles tunc sunt peccata quando sunt causæ omissionis: quando autem non sunt causæ omissionis non sunt peccata.

Probatio primæ partis. Prima pars de actibus qui causant omissionem certa est inter omnes, quia ille actus est verè malus, cuius aliqua circumstantia est mala, iste actus qui causat malam omissionem, habet circumstantiam malam, omisso enim est eius circumstantia, ergo ille actus est malus.

Probatio secundæ partis. Secunda pars de actibus qui non causant omissionem sed eam præsupponunt Probatur à Vasque *disp. 93. cap. 2.* quia illud solum est causa omissionis quo posito statim omisso sequetur: illud autem non est causa omissionis, quod priusquam ponatur omisso iam est, sed posita solum primâ occupatione propter quam omittitur actus præceptus sequitur omisso, & antequam ponantur alij actus, iam posita est omisso, ergo sola illa prima occupatio est causa omissionis, quod explicat Becanus optimo simili, si enim per occlusionem fenestæ sufficienter lumen interclusum est, altera fenestra si occludatur non diceretur impedire lumen: similiter si omittas audire sacrum ut domi studeas, illud studium est verum peccatum, si autem postea comedas, ludas, illæ actiones non causabunt omissionem, quam supponunt iam causatam. Neque par est ratio de duobus hominibus qui hominem eundem confodiunt, neuter enim supponit hominem iam interfectum ab altero: hic autem actus isti posteriores præsupponunt omissionem iam integrè, causatam, ideoque non sunt peccata, quia omisso non est circumstantia illorum, atque non possunt per illam vitiari.

Secunda conclusio. Dico secundò, actus illi qui causant omissionem, siue directè illam causent, siue indirectè, non sunt peccata omissionis, sed vera peccata commissionis contra plures quos citat & sequitur Vasques, c. 3.

Probatio conclusio- Ratio est quia illud est verum peccatum commissionis quod est recessus positivus à regula rationis, & repugnantia cum præcepto negatiuo, sed actus positivus qui sunt causa omissionis huiusmodi sunt, ergo illa sunt peccata commissionis. Maior notissima est, minor probatur nam in omni præcepto affirmatiuo virtualiter & consequenter includitur præceptum negatiuum, verbi gratiâ, præceptum affirmatiuum obligans audire sacrum, consequenter prohibet ne facias aliquid quo impediaris audire sacrum, unde argumentor: sicut teneris audire sacrum sic verum datur præceptum negatiuum quo prohiberis facere aliquid quo prohiberis audire sacrum, sed quando ludus prohibet auditionem sacri, facis aliquid quo prohiberis audire sacrum, ergo tunc verè facis contra præceptum negatiuum.

Eee

Confirma

Confirmatur quia ludere tempore sacri non potest esse peccatum omissionis, nisi quia eius obiectum est aliqua priuatio, sed hoc non obstat, nam homicidium terminatur ad priuationem, & tamen est verum peccatum commissionis. Denique actus positius cuius aliqua circumstantia est mala, est verum peccatum commissionis, iste actus qui causat omissionem huiusmodi est, ergo ille actus est peccatum commissionis.

Tertia conclusio.

Dico tertio, neque omisso neque commissio quarum causa liberè datur, possunt vnquam esse peccata tunc quando voluntas non est actu libera, sed tunc solum quando illarum causa liberè ponitur. Ita docent multi quos citat & sequitur Vasques *disp. 94. c. 3. & 4.*

Probatio conclusio- nis.

Ratio est, quia nullum vnquam esse potest peccatum actuale ad quod non requiratur actualis ratio voluntarij & liberi, sed omisso & commissio non habent actualem rationem voluntarij & liberi, postquam posita est liberè causa ex qua liberè sequuntur, ergo illæ tunc tantum sunt peccata quando ponitur liberè illarum causa, non autem tunc quando necessariò sequuntur ex causa liberè posita. Deinde si tunc fit peccatum quando ponitur omisso aut commissio sequeretur quod aliquis per annum continuè peccaret, si dedisset venenum quod continuè ageret per annum, imò peccaret etiam si medio eo tempore plures eliciuisset actus amoris, & confessus etiam esset, aut etiam peccaret actu, si esset in cælo & venenum illud necaret hominem: probo sequelam, quia sufficit ad actuale peccatum quod prius data sit liberè causa, etià si effectus postea sequatur necessariò. Hic data est liberè causa, & effectus ex illa sequitur etiam si retractata fuerit voluntas per amorem aut confessionem. Tunc est peccatum quando effectus sequitur ex causa liberè posita, sed quantuncunque interuenit retractatio effectus sequitur ex causa liberè posita, ergo mors illa peccatum est etiam si retractatio interuenit & ille qui posuit causam, iam sit beatus.

Solutio prima dubitar.

Ad primam patet ex prima conclusione actus iunctos omissioni nunquam esse peccata, nisi causent omissionem, unde sequitur quod omittens actum præceptum non committit tot peccata, quot elicit actus tempore omissionis. De confessione dicetur statim.

Solutio secundæ.

Ad secundam Resp. illos actus esse vera peccata commissionis eo quod repugnent præcepto affirmatiuo prout continet virtualiter præceptum negatiuum vt dixi. Neque in confessione opus est singulos illos actus exponere qui sunt causæ omissionis, quia illi quamuis physice loquendo sint peccata diuersa, moraliter tamen sunt vnum peccatum cum omissione. Ad confirmationem negatur maior, nam actus positius versatur aliquando circa negationem, est & verum peccatum commissionis vt probatum est.

Solutio tertiar.

Ad tertiam patet ex conclusione vltima omissionem non esse peccatum quando non est libera, sed tunc tantum quando eius causa liberè ponitur: Unde sequitur quod omisso, & actus externus peccati quæ non sunt in nostra potestate, tunc non debent explicari in confessione, quando sufficienter explicari potest causa earum quæ data est liberè, tunc autem explicari debere omissionem & actum externum peccati, quando explicari aliter non potest causa quæ data est liberè; vel certè propter satisfactionem oportet illa exponere. Propter homicidium externum cuius data est liberè causa incurritur excommunicatio vt doceri solet in materia de censuris.

QVÆSTIO III.

De Natura peccati mortalis, & venialis.

S. Thomas quæst. 88. 89.

Hæc est altera & principalis peccatorum diuisio, iuxta quam peccatum aliud mortale dicitur quod hominem priuet vitâ spirituali, quæ coniuncta est cum Deo; alterum veniale quod cum vita huiusmodi stare possit. Quam diuisionem vt expendam accuratissime. Primò statuenda est existentia & distinctio peccati mortalis & venialis. Secundò notæ quibus vnum discerni potest ab altero, id est quenam vniuersum requirantur ad peccatum mortale. Tertio comparatio vnius cum altero, id est quomodo peccatum veniale fieri possit mortale, quomodo ad illud disponat.

SECTIO I.

Existentia & distinctio peccati mortalis, & venialis.

Circa celeberrimam hanc, & Catholicis notissimam diuisionem peccati tripliciter erratum est præsertim ab hæreticis. Primò, ab iis qui absolute illam negant, volentes omnia peccata esse mortalia, vel omnia esse venialia. Secundò ab iis qui negant diuisionem illam esse ex natura rei, sed ex sola Dei voluntate quædam dici mortalia quædam venialia. Tertio ab iis qui male illam diuisionem explicant.

§. I.

Verum peccata quedam sint mortalia, quedam venialia.

Enfuerunt peccata omnia esse mortalia, veniale autem nullum omnino esse peccatum. Primò Iovinianus Stoicos sequutus, qui volebant omnia peccata esse paria, vt testantur Augustin. *epist. 29.* & Hieronym. *Sub finem lib. contra Iovinianum.* Secundò Pelagius volens propterea illum solum iustum esse qui omni careret peccato: posse autem in hac vita hominem sine omni prorsus peccato viuere vt tradit sapientissime Augustinus præsertim *lib. de Hæresibus c. 88.* Tertio in eundem errorem videntur incidisse Gerion *lib. de Vita spirituali lect. 1.* Almainus *tract. 3. c. 20.* Rosensis in refutatione *articuli 32. Lutheri*, & Michael Baius qui affirmant æqualia omnia peccata esse secundum se quia sunt offensæ Dei summe boni, & ita pœnam annihilationis de se merentur omnino æternam, neque purgari omnino possunt nisi ea in infinitum detestemur.

Ratio verò dubitandi est primò, quia *Matthæi 5.* dicitur: *Qui contempserit vnum de Mandatis istis minimis, minimus vocabitur in regno cælorum*, id est nullus erit in regno cælorum, ergo peccata quæ dicimus minima, priuant hominem gloriâ cælesti, quod etiam colligitur ex *Ioannis 13.* *Si non laueris te non habebis partem mecum*, quod de peccatis venialibus intelligi sine dubio debet, cum dicat ibidem Christus, *Qui lotus est non indiget nisi vt pedes lauet, sed est mundus totus.* Idem videntur tradere non raro Patres, verbi gratiâ Basilus in *regulis breuioribus quæst. 29.* negat vllam in Nouo Testamento reperiri distinctionem grauium & leuium peccatorum Chrysostomus *Sermone de leuium peccatorum periculis* docet peccata etiam leuia esse vitanda, quia licet leuia, occidunt tamen & inducunt contemptum Dei.

Secundò, nullum est peccatum quod infinitum non sit, cum offensa sit Dei, crescit enim offensa quâ proportionem crescit persona quæ offenditur, ergo peccata omnia sunt æqualia & mortalia secundum se. Probatur

Erroneum circa hæc quæstionem.

Prima ratio dubitandi.

Secunda ratio dubitandi.